

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	„BISERICA și ȘCOLA“ Iar banii de prenumerațiune la — „Tipografia diecesană în Arad.“ —
„ „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „		
Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

SILVESTRU

din mila și îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul și dreptmăritoriul Archiepiscop și Mitropolit al Bucovinei și Dalmației.

Tuturoră Fraților și Fiilor Noștri prea iubiți întru Christos, cari, după stare și chemare, sunt mădulari constitutivi ai de Dumnezeu scutitei Eparhiei Noștre, dar și milă dela Dumnezeu cel și prea mărit în sânta Treime, iară dela Umilința Noastră binecuvântare Archiepiscop și bucuria în Domnul de sântele Paști cu parola de biruință:

„Christos a înviat!“

Astăzi, în Dumineca prea luminată a Învierii a Domnului, în Dumineca sântelor Paști, carea este împărătesă și domnă a Sâmbetelor și serbătoreă serbătorilor, se preamăresc Paștile creștinătății prin biserice cu cântări de laudă, carile pătrund inimele credincioșilor până la lacrimi de bucurie. Așa cântă Biserica: „Paștile Domnului, Paștile noastre; Christos, Paștile cele nouă, jertfa cea via, Mielul lui Dumnezeu, carele rădică păcatele lumii; Paștile credincioșilor, Paștile de taină și de mântuire; Christos Paștile cele mari și prea sântite astăzi s-au arătat nouă; Paștile cele vecinice și prea cinstite, Paștile cele frumoase, carile ne-au deschis ușele raiului; Christos Mântuitoriul, Paștile cele curățitoare, carile sântesc pre toți credincioșii. Și iarăși cântă Biserica dîcînd: „Diua învierii, să ne luminăm cu serbare, și unul pre altul să înbrățisăm, să dîcem fraților și celor ce ne uresc pre noi; să țertăm toate pentru înviare și așa să cântăm: Christos a înviat din morți, cu morți pre morți calcînd, și celor din morminte viță dăruindu-le.“

După cum resonă astăzi ermosele, troparele și stichirile de bucurie prin sântele biserice, așa se revarsă bucuria sufletescă prin casele creștinilor drept-măritori. De bucuria s. Paști, așteptate cu dor, saltă tineretul; de ospetul s.

Paști se îndulcesc împreună soții cu soțiile, părinții cu fiii, frații cu frații, vecinii cu vecinii; înseși cei bătrani, ajungîndu aceta și de bucuria, li se înseninăza fața și, gustînd din cele sântite, dîcî: laudă lui Dumnezeu, că am ajuns s. Paști!

De unde vine acea cântare ângerescă prin sântele biserice? Și ce va să dîcă acea bucuria sufletescă prin casele creștinătății? Cântarea de astăzi vine din Ceriu, pentru că cuvintele, cu carile se preamăresc sântele Paști, sunt luate din s scriptură, însuflată de Spiretul lui Dumnezeu. Iară bucuria inimii, decât carea nu este alta mai mare, resare și se revarsă din prisința darurilor sântelor Paști, carile, cu diua cea mare a prea luminată a Învierii au implut de lumină și de veselie ceriul și pământul și înseși cele de desuptu.

Credeîndu, că va fi spre mângăiere de obște a Credincioșilor, și cumcă ei vor fi și așteptîndu, ca să audă dela Archipastoriul lor espunerea temeiurilor serbării sântelor Paști și ale bucuriei de obște a Creștinătății, pentru acea cu aceta carte archipastorală mîncăm a împlini astfel de dorința mântuitoare.

Numirea Pașca sau Paști, după rădăcina sa biblică, vre să dîcă scăpare, trecere, mântuire. Iară serbătoreă de Paști, la carea se junghia, sub nume de jertfa, și se mânca, împreună cu azime, un miel de un an fript întreg, a luat începutul în legea vechiă cu scăparea poporului Israel din Egiptu, unde petrecu 430 de ani în servitate (robiă) amară. (II. Moisi C. 12.) Paștile Israelitenilor, pre lângă acea însemnătate istorică a scăpării din necađurile egiptene, erau și preintipuire a Paștilor creștinătății și în înțelesul acesta și acelea, ca și mai multe altele serbători și jertfe din legea vechiă, aveau însemnătate numai cât până la venirea lui Mesie

acceptatū și de Israelteni și de celel'alte seminții pămîntene.

Sosindū deci plinirea timpurilor, însuși Cuvîntulū lui Dumneḏeu, intrupându-se din Duhulū Sântū și din Maria Feciōră și facîndu-se omū, Domnulū și Dumneḏeulū nostru Isusū Christosū, jertfindu-se de bună voiă, întru rescumpărarea neamului omenescū dela osînda pecatului strămoșescū, prin patima și restignirea de mörte pe cruce, a devenitū însuși Pasca legii celei nouē a darului. Pascile cele sante, și mântuitoṛie ale Creștinătății, Pascile cele sacramentale, prin carile, frângendu-se poterea morții, noi cei credincioși am scăpatū de legătura le iadului și ni s'aū deschisū ușele raiului și calea vieții de veci, este așa dară însuși Domnulū și Dumneḏeulū nostru Isusū Christosū prin jertfa de bună voiă a morții sale pe cruce, iară încredințarea despre adevērulū acestorū Pasci mântuitoṛe este prea luminata *Înviare din morți de a treia di*.

„Pascile nōstre Christosū pentru noi s'a jertfitū,” dice dumneḏeesculū Paulū în cartea cătră Corintenī (I. Cor. 5. 7.), ca, precum scrie în cartea cătră Evrei (c. 2. 14.) *prin mörtea sa să surpe pre celū ce are stăpânia morții, adecă pre diabolulū, și să scape pre cei ce prin frica de mörte în tōtă vieța erau supuși robiei.*“

Iudeii, cari nu numai că uneltiră restignirea Domnulū pe cruce, ci și după înviarea Sa din morți, remaseră în necredință, sērbēzā până în ziua de astăzi pascele din legea vechiā cu azime și junghiarea de miei. Înse ce potere mai pōte avē legea vechiā, datā prin Moisi până la plinirea timpurilor, după ce cu venirea lui Mesia, adecă a Mântuitoriului, a intratū în potere deplinā legea darului, datā de Isusū Christosū? *Trecuța umbra legii și darulū a venitū. Legea prin Moisi a fost datā, iară darulū și adevērulū prin Isusū Christosū a venitū.* (Ioan c. 1—17.)

Ce înțelesū mai potū avē jertfele de tauri, de miei și de porumbi, ca unele ce erau numai căt preintipuire, după ce întru restignirea și mörtea pe cruce a Fiiului lui Dumneḏeu, Domnulū nostru Isusū Christosū, s'a sevîrșitū jertfa cea mai pre susū de cugetū și de cuvîntū, carea sântesce pre toți? „*Legea (vechiā) fiind numai umbra bunurilorū viitoare, și jertfele cele după aceea lege ne aflândū mai multū plăcere, a venitū Fiiulū, să facā voiă Părintelū, și așa desființândū pre cea de înainte și întemeindū pre a doua, suntem sântiți prin jertfa trupului lui Isusū Christosū.*“ (Evr. 10. 1—10.)

Ce însemnătate mai pōte avē serbarea de pasci a Iudeilorū și ce dulcētā ospēțulū de azime, după ce prin aședāmēntulū, făcutū de Isusū Christosū, a începutū sērbarea Pascilorū Crești-

nătății, cu ospēțulū dātatorii de viētā din jertfa trupului și sângelui sēu prea sântū? „*Christosū a muritū pentru toți, ca toți să vieze. Și totū celū ce este întru Christos, este făptură nouă, pentrucă cele vechi aū trecutū și rātā tōte s'aū făcutū nouē.*“ (II. Cor. 5. 17—18.)

Când a rostitū Isusū Christosū pe cruce cuvîntulū de pe urmă, ḑicēndū: „*Sevîrșitu-s'aū*“ și, plecāndū capulū, și-a datū sufletulū. atunci s'aū împlinitū și cuvintele, că „*Așa a iubitū Dumneḏeu lumea, încāt pre unulū nāscutū Fiiulū sēu l'a datū, ca toți cei ce credū întru dēnsulū să nu pērā, ci să aibā viētā de veci;*“ atunci s'aū adevēritū cuvintele: „*Iată mielulū lui Dumneḏeu, carele rădicā peccatele lumē; atunci s'a rumpțū diata pecatului și s'a întăritū diata darului;*“ atunci s'a frântū stăpânia morții și poterea iadului și s'a făcutū mântuirea în mijloculū pāmēntului; atunci s'a adusū Christosū pre sine întru jertfā de împăcare și ospēțū dātatorii de viētā; atunci Isusū, Fiiulū lui Dumneḏeu, a devenitū Christosū, Pascile de sânteniā și nemurire, Pascile adevērate ale Creștinătății.

Iară după ce la revārsatulū ḑiorilorū ḑilei a treia fericitele mueri, carile veniseră cu miruri la mormēntulū Domnulū, auḑirā dela Ângerī: „*Ce căutați pre celū viu cu cei morți? S'a sculatū Domnulū, precum a spusū mai înainte. Mergeți de spuneți Apostolilorū*“ (Luca 24. Marco 16.); după ce Petru și Ioanū venindū la mormēntū și, aflāndū numai căt înfașurătura, se încredințară despre cele auḑite dela muerile purtătoare de mirū; după ce veni Isusū la Apostoli, unde erau adunați de frica Iudeilorū și arătāndu-le mânele și piciōrele cu semnele cuțelorū, le ḑise: „*Pace vouă;*“ după ce înseși arhierii Iudeilorū făcēndū cercetare, auḑirā dela strejari cele ce se întēmplară la înviarea Domnulū; atunci, după tōte aceste, s'a adevēritū și minnea prea luminatei învieri, preḑisā mai înainte de Proroci; atunci s'a întăritū adevērulū Pascilorū legii celei nouē; atunci s'a revārsatū bucuria Pascilorū preste tōtā Creștinătatea.

Cunoscēndū după cele de până acum, ființa și poterea sântelorū Pasci, pe căt se pōte cunōsce prin credință acestū secretū, precum s'a arātātū întru patima și mörtea Domnulū nostru Isusū Christosū de pe cruce și s'a adevēritū prin înviarea sa de a treia di, să cunōscem încă și ospēțulū dumneḏescū alū S. Pasci, după ființa și poterea sa.

După cum cetim în s. Evangeliā (Ioanū c. 6.), vorbi Isusū despre acestū ospēțū dumneḏescū mai înainte, ḑicēndū: „*Eu sunt pânea cea viă, carea s'a pogorîtū din Ceriū; celū ce va mânca din pânea acēsta, va trăi pururea, și pânea, carea eū voiū da, trupulū meū este pre ca-*

re-lă dau pentru viața lumii." Certându-se însă Iudeii pentru înțelesul acestor cuvinte, vorbi Isus mai respicativ, zicându: „Celă ce va gusta din trupul meu și va bé din sângele meu, are viața vecinică. Că trupul meu este adevărată mâncare și sângele meu beutură. Și acesta este pânea, carea s'a pogorâtă din Ceri." (Ioan 6. 51—56.)

Iară Joi séra spre Vineri, ziua patimelor și a restignirii sale, ședind Isus cu cei doispredece Apostoli la cina cea de taină, dise: „Cu doră am dorit, ca să mănâncă cu voi aceste Pasci măi înainte de patima mea. „Și luând Isus pâne și binecuvântându-o; a frânt-o și o a dată Apostolilor, zicându: luați, mâncați, acesta este trupul meu. Decă luând potirul, a mulțumit și l'a dată lor zicându: Beți dintru acesta toți, acesta este sângele meu ală noului testament, carele se varsă pentru mulți spre iertarea păcatelor. Acesta să faceți întru pomenirea mea." (Mat. 26. 26—28; Marco 14. 22—24; Luca 22. 15, 19—20.

Iată ospetul sântelor Pasci, ospetul trupului și sângelui seú pre care l'a dată Christos nu numai Apostolilor, înainte de patima și mórtea sa, ci a demândat, ca să se facă pururea și după învierea sa! Iată jertfa săcrământală a Eucharistiei, jertfa de împăcare și de mulțemire, aședată de Christos, ca una și aceeași cu jertfa de pe cruce! Iată aședemântul celú noú alú darului, aședemântul de binecuvântare alú credincioșilor, carele, după porunca Domnului să stea neschimbată până la capetul vécurilor!

Pentru aceea s. Apostolú Paulú, vorbind despre ospetul s. Eucharistii, serie în cartea cătră Corinteni, zicându: „Eu am primită dela Domnului ceea ce v'am dată vouă. Că Isus Domnului în nóptea, în cerea s'a vîndut, a luată pâne, și mulțemind o a frântă și a disú: luați mâncați, acesta este trupul meu, carele se frânge pentru voi. Asemene a luată și potirul după cină zicându: acestú potirú este noulú testament în sângele meu, acesta faceți, de câte ori veți bea întru pomenirea mea. Pentru că de câte ori veți mânca pânea acesta și veți bea acestú potirú, mórtea Domnului vestiți, până ce va veni." (I. Cor. 13. 23—27.

Iudeii, după ce Vineri judecară pre Isus la mórte și-lú restigniră pe cruce, ședură séra să mănânce azimele de pasci. Credincioșii înse, tulburându-se de frică pentru cele ce se întemplantă cu Domnului, petrecură în post și în lacerime de întristare și Vineri și Sâmbătă. Iată după ce a treia și după înmormântare, adecă Duminecă vedură pre Domnului înviat din mórți, după ce vedură, că din mormintele, ce se deschiseră pe timpul restignirii, mulți dintre cei

mórți se sculară și, venind în cetate, se arătară multor (Mat. 27. 53.), bucuria mare, bucuria de biruință asupra mórții, bucuria Pascalorú lui Christos a însuflețit pre toți. Cu acesta Duminecă, numită ziua Domnului a început și serbătorea cea mare a Creștinătății, serbătorea prea lunatei Învieri a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos, carea începându de astăzi, se serbăză în tóte Duminecele de preste anú.

Cât de cumpenitoare, în lucrul celú mare alú mántuínței, este minunea învieri lui Christos, se arată din cuvintele Apostolului, carele dice: „Dacă nu a înviatú Christos din mórți, deșertă este evangelia nóstră, deșertă este și credința vóstră." (I. Cor. 15. 14.) Cât de înbucurătorú este ospetul, sântelor Pasci, ospetul prea sântului trup și sânge alú Domnului, se arată din datina vechiă a bisericei, după carea cei chiămați spre luminare, în sâmbăta mare séra se boteză, iară la sânta liturgiă din Dumineca Pascalorú, se cuminecă și ei și toți Credincioșii cu prea santele taine.

Unú simbolú alú Pascalorú lui Christos, sevîrșite prin jertfa de mórte pe cruce și adevrite prin învierea Sa prea luminată de a treia și, sunt și pascile făcute de mână de prin casele Creștinilor. Unú simbolú alú ospetului sacramentalú, de carele se îndulceaú Credincioșii în Dumineca de Pasci prin cuminecare cu prea sântulú trup și sânge alú Domnului la s. mesă a altariului, este și ospetul, de carele ne îndulcim împreună din cele binecuvântate ale pascalorú de pe masele nóstre. Unú simbolú alú bucuriei pentru învierea Domnului sunt și datinele cele frumoșe ale Creștinilor în serbătorile de Pasci, bună óră: parola de Pasci: „Christos a înviatú" și „Adeveratú c'a înviatú," cu carea ne întimpinăm; sărutarea de împăcare, de carea ne îndulcim; înbrățisarea frățască, cu carea ne onorăm.

Mare este bucuria serbătorilor de Pasci; dară cu adeveratú mari sunt și darurile, binecuvântările și bunurile, de carile ne facemú părtași prin Pascile Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos!

Tóte cele ce a perdutú Adam și Eva prin păcatulú neascultării și după căderea lorú neamulú omenescú prin moscenirea aceluí păcatú; tóte cele ce s'aú promisú de Dumneđeu Patriarhilorú și s'aú preîntipuitú prin jertfele și serbările din legea vechiă; tóte cele ce s'aú pređisú prin adumbrire dumneđească de Proroci și s'aú acceptatú cu dorú de semințiile pământului: de tóte aceste bunuri ne facemú părtași prin mórtea de pe Cruce și învierea de a treia și a Mántuitorului nostru Isus Christos; tóte da-

rurile mai pe susă de cugetă și de cuvântă, carele se revarsă întru prin sevârșirea sânteloră șapte taine ale noulă testămentă, isvorescă din jertfa Crucii, întru carea Fiiulă lui Dumneđeă s'a dată pre sine pentru viața lumei. Bunurile ființale, de carele ne facem părtași, sunt anume:

Iertarea păcatului moscenită, cu carele ne nascem, și a păcateloră personale, cari le facem, după cum scrie: „Că Elă (Isus) s'a rănită pentru păcatele năstre și a pățimită pentru fărădelegile năstre“ (Isaie 52.); „Christos a pățimită pentru noi și a rădicată, însuși păcatele năstre cu trupulă seă pe lemnă“ (I. Petr. 2. 24.); pentru aceea „Sângele lui Isus Christos ne curătesce de tot păcatulă“ (I. Ioa. 1. 7.)

Înpăcarea dreptății dumneđeesci, după cum scrie: „Christos murindă pentru noi, ne-am în-păcată cu Dumneđeă prin mărtea Fiiului seă“ (Rom. 5. 11.); „Fiiiloră, de păcătuesce careva, avem mijlocitoră cătră Tatălă, pre Isus Christos celă dreptă, și acesta este înpăcarea pentru păcatele năstre, și nu numai pentru ale năstre, ci și a tătă lumea“ (I. Iv. 2. 2.)

Rescumpărarea dela judecata morții de veci, carea „este plata păcatului“ și scăparea de chinurile iadului, carele erau, după mărte, partea filoră reuțată, după cum scrie: „Mărtea s'a înghitită întru biruință,“ mărte unde este boldulă teă? iadule, unde este biruința ta? (I. Cor. 15. 55.)

Speranța (nădejdea) învierii la a dăua venire a Domnului, după cum scrie: „Christos înviind din mărte, s'a făcută începătura celoră adormiți. Pentru că precum toți întru Adam moră, așa toți întru Christos vor învia“ (I. Cor. 15. 20—21.); „Adevără dică vouă, că va veni ôra, când mărte vor auzi graulă Fiiului lui Dumneđeă, și cariă vor auzi, vor învia“ (Ioan 5. 25.)

Moscenirea vieții de veci întru împărăția Ceriuriloră, după cum scrie: „Binecuvântată fiă Dumneđeă și Părintele Domnului nostru Isus Christosă, carele după mare mila Sa ne-a renăscută spre speranță (nădejde) via, prin înviarea lui Isus Christosă din mărte, spre moscenire ne-strictăciôsă și nevesceđită, păstrată în Ceriuri pentru voi. (I. Petr. 1. 3.)

Învrednicindu-ne deci Iubițiloră, de aceste daruri și bunătăți prin Pascile mărte de pe Cruce și ale învierii de a treia și a Domnului și Dumneđeului nostru Isus Christosă, să ne bucurămă în Domnulă, carele este mângăierea și bucuria a tătă Creștinătatea; să serbăm după vrednicia omorirea mărte, surparea iadului și începătura vieții de veci, carele bunătăți ne-aă adusă năue celoră credincioși Pascile lui Christosă; să ne îndulcimă înpreună din ospetulă credinței; toți să ne luminămă cu serbarea de astădi, înbrățișându-ne cu amôre (dragoste) întru Christosă;

pentru înviare să iertămă tuturoră tôte, numindă frați înseși pre cei ce ne urăscă pre noi; să serbătorim, nu în aluatulă celă vechiă ală reuțată, ci ca cei ce suntemă „făptură năuă întru Christos, să creșcem în harulă și în credința Domnului și Măntuitorului nostru Isus Christos,“ să mărturisimă și să vestimă ună altoră și în-săși lumei ca să credă și ea că Christosă a înviată, cu adevărată a înviată.

Darulă Domnului nostru Isus Christosă, și dragostea lui Dumneđeă Părintele, și împărteșirea Duhului Sântă să fiă cu Voi toți. Amin.

Despre serbători în generală.

(Continuare și fine)

Dela secolulă IV serbătorile creștine întrecă cu numerulă pre cele din testamentulă vechiă. Ele s'aă înmulțită se pare din trei motive, și anume:

a) Creștină totdeuna mulțămitori pentru binefacerile primite dela salvatoriulă loră Domnulă nostru Isus Christosă, ei aă serbată cele mai însemnate mominte din viața lui cu cea mare pietate și venerațiune religiôsă, cu sevârșirea cultului divină, osebîtă serbaă țilele în cari coincideă tainele rescumpărării năstre, mergeăă la biserică, ascultaă cu devotamentă învțăaturile apostoliloră, sântiloră părinți, și învțăatoriloră seă spirituală, își mărturisiaă păcatele și se deprindeăă în frângerea pânei, se cuminecaă, și erau perseveranți în rugăciună pentru iertarea păcateloră și dobândirea vieții eterne. „Și erau stăruind în învțătura apostoliloră, și în împărteșirea, și în frângerea pânei și în rugăciună.“ (Fapt. 2 42).

b) Păgână primind creștinismulă aă adusă și unele datini din păgânismă, bună ôra ca Iudei creștini, cari pre lângă creștinismă pretindeăă și păzirea legei mosaice, și dela creștină din păgânismă pofteauă ca să se taie împrejură. Va se dică sântă părinți n'aă potută stărpi în modă radicală alt-cum păgânismulă, decât înlocuindu-lă prin creștinismă. Așa în loculă nascerei lui Apollo „natalis solis invicti“ din 6 Ianuariă aă pusă serbatôrea botezului lui Isus Christosă „Sôrele dreptății.“ Zeulă Ianus pe care chiamândulă regele Numa întru ajutoră contra latiniloră a eșit învingători și întocmind anulă i-a consecrată luna lui Ianuariă, reprezentându-lă cu 2 fețe, începutulă și sfârșitulă anulă — și cu o chee în mâna drepta, ređemată pe 12 stâlpi, prin care se simbolisa cele 12 luni, — aă fost înlocuită cu apostolulă Petru iarăși cu cheile în mâna. Pe zeulă Marte l'aă înlocuit cu marele mucenică George și Dimitrie tot așa de resboinică și învingători ca Marte. Pe mai mariă senatului romană, maiores, cari se serbaă în luna lui Maiă „mensis erat majus, majorum nomine dictus“ ¹⁾ i-aă înlocuit cu Constantină și Elena. Iară în loculă senatoriloră celoră mai tineră, iuniores „Iunius a juvenum nomine dictus habet“ ²⁾ aă pusă sântă Apostolă, cari în luna acăsta aă eșit din Ierusalim în tătă lumea, spre a vesti împărăția lui Dumneđeă la tătă zidirea. În loculă lui Iupiter, părintele Zeiloră, și zeulă trăsnetului în unele părți aă pusă pre sântulă profet: Ilie care cu căruța de focă s'a suit la ceruri. Ba chiar și țilele de preste septă-mână le aă româniă după numele zeiloră păgână: „Dies solis — Dominica, — Lunae, Martis, Mercurii, Iovis —

1) Ovidiu lib. I. Festorum v. 427. — 2) Ovidiu ibid. v. 78.

Veneris, et Saturni. În locul celor 30.000 de zei păgâni alui Varo, se serbeză memoria a tot atâția, martiri, bărbați, și mueri sante și cuviose; va se dica creștinismul a înpopulat păgânismul după *Fer. Augustin* cu tot atâția locuitori și eroi creștini.

c) Sôrtea sclavilor sau servilor și creștini încă loră numără la Iudei, Greci, Romani și creștini încă a contribuit la înmulțirea serbătorilor. În imperiul Romanu pe timpul împăratului Augustu erau 120 milioane de omeni, dintre cari 20 milioane erau omeni liberi, 40 de milioane libertini, adeca eliberați din sclăvie, însă datorî cu aseultare și supunere eliberatorului lor și 60 milioane erau sclavi în totă puterea cuvântului. *Demetriu Phalereus* soie să ne spună că pe timpul se numai în mica *Atică* se aflău 400.000 nefericiți de acestia. Grecii și Romanii avea drepțuri nelimitate asupra sclavilor; îi putea omori fără ca se fie responsabili cuiva, comiteau asupra lor cele mai neumane și oribile fapte, fără ca să-i pôtă cineva trage înaintea legei după dreptu.

Sclavajul în sensu mai latu a sustat în Europa până în suta a 12. *„Illorum — sclavorum, ingens numerus apud Hebraeorum gentem, et Graecam et Romanam, et denique apud christianos fuit: usus vero ad annum usque Christi 1200 aut circiter in Italia perduravit.”* ³⁾ Despre ei se facu amintire și în canónele sinódelorú nóstre ecumenice și locali; de atunci în cóci, când sub o formă când sub altă mai moderată, au stat și în patria nóstră până la 1848, iară în Turcia și alte țeri înapoiate în cultură mai sustă încă și astăzi.

Lăținduse creștinismul în cele mai însemnate orașe ale imperiului, și în cele mai nobile și bogate familii Romane, cari avea cu sutele și miile sclavi, totodată s'au lățit și între sclavi. Însă după principiile și învățăturile Domnului nostru Isus Christos, care a fost cel mai mare democrat și liberalu, chimate fiind tóte națiunile prin unirea spiritului într'o familie mare, cu membri și drepturi egali „la care nu este nici *Elinu* nici *Iudeu* nici *varvaru*, nici *schitu*, ci *Christos* în tóte și în toți” ⁴⁾ sclavi creștini fără considerați ca frați de cătră Domni lor creștini, ceea ce se vede din trimiterea sântului Pavel apostolú cătră *Filemon*, pe care îl-lu rógă ca pe servul seú *Onisimú*, convertitú prin elú în Roma la creștinismu, să-lu primescă ca pre unú frate. „De acum nu ca pre o slugă, ci mai presusu de slugă, frate iubitú, mai alesú mie; iară cu cât mai vêrtosú ție, și după trupú și în Domnulu.” ⁵⁾ Și din faptele apostolilor: „Iară mulțimea celor ce au cređut, era o inimă, și unú sufletú și nici unulu nu dicea de averile lui, că este alú seú, ci le era tóte de comunu, nimine dintre ei nu era în lipsă, căci toți cari avea țariní sau case, vinđindule aduceau prețurile celorú vindute și le puneau la picioarele Apostolilor, și se împărția la fie-care dupăcum avea trebuință. ⁶⁾ Împăratul Constantin celú mare încă a ordonatú „ca stăpâni se privescă pre slugile sale, ca pre frații seí.” ⁷⁾

Din aceste se vede că creștinii cei din tâiu se considera între sine ca frați în egală condițiune; dreptu aceea domni creștini, ca se ajutore sôrtea fraților seí sclavi încreștinați, au introdusu mai multe serbători în biserică, ca în acele abținenduse dela

lucrurile servile, sôrtea lor se-o facă mai suferibilă și mai ușorată de sarcini.

Cătră aceste se mai adaugu și alte serbători ocașionale, introduse în creștinismu prin zelul particularilor precum sunt: Serbătorile patronului țerei, cetăților, caselor, familiilor, și altele care în unele locuri se celebră iar în altele nu.

Ioan Damșa.

Despre înfluița caracterului.

[Continuare și fine.]

Cu totul altcum este omul de unú caracteru energiosu, pe carele îl însufleșce unú spiritú înaltu, acăruia lucrări și fapte sunt conduse de onestitate și acăruia principii de viață sunt detorințele sale. Acela iubesc dreptatea și este sincer în tóte lucrările sale publice și private. Acela este onestú în faptele și cuvintele sale, este și cătră contrariu seí *marinimos* și nobil. — Unú ast feliu de caracteru a avutú renumitulú englesu Fox, carele și-a căștigat onórea și încrederea la tot poporulú englesu din acelu timp. Despre acestú bărbatu se dice că în cestiune de onóre eră forte delicat. Se povestesc că unú comerciant venindú într'o di la densusu, i-a înmanuat unú cambiu expirat, spre a-i plati pretensiunea. Fox numera chiar atunci moneta în aurú. Comerciantele a cerut ca să fie escontentatú cu galbeni, iar Fox i dise: „Nu pot, pentru că acesti bani trebuie să-i dau lui Scheridan în o detoriă de onóre. — Se pôte întâmpla ca să morú, și nu are dela mine nici o scrisóre.” — „Atunci prefac și eu pretensiunea mea într'o detoriă de onóre” i dise comerciantele și rupse cambiulú. Prin această procedere fu Fox devins, elú mulțumi comerciantelú pentru încrederea dovedită și-i plati dicend: „acum trebuie se aștepte Scheridan, fiind pretensiunea D'Tale mai bêtănă.”

Omulú cu caracteru este consciencios! Elú își acomodeză cuvintele și faptele după consciință fiind condus de esigința adevêrului și loialității. Omulú cu caracteru este și piosu și recunoscători. Acesta proprietate remarcăză tipul celú mai nobilú și mai înaltú a bărbăției. — Pietatea este de lipsă pentru fericirea indiviđilor, a familiilor și a popórelor, pentru că fără de ea nu se întemează securitatea, credința și încrederea în Dđeu și ómeni, — nu se întemează pacea în societate, nu se promovăză progresulú salutar ómenimei. Pietatea este ceea ce lęgă pe ómeni între sine și cu Dđeu.

„Omulú cu spiritú nobilú,” dice Sir Thomas Overbury“ preface tóte evenemintele în esperiență. Între esperiență și rațiune există unú feliu de legătură conjugală, și descendenții sunt rezultatele operelorú acelora. Acela lucrăză din amóre, nu spre a-și căștiga amóre; iubescú gloria și desprețescú rușinea, poruncescú și ascultă tot cu asemenea bunăvoință, pentru că intențiunile respective principiilor lor sunt tot aceea în ambele casuri. — Unú ast-feliu de bărbatu în societate este ca unú sóre binefăcători, la acăruia rađe lucitóre toți propășescú, cu pași regulați. Acela este unú amicú bărbatului înțeleptú, esemplulú celú neresolutú și doctorulú celú obositú și vițiosu. — Ast-feliu timpulú nu trece dinaintea lui ci merge cu elú, și elú simte bêtănetele mai multú în puterea spiritului seú, decât în debilitatea corporală.”

Energia voinței și puterea propriă creatóre este sufletulú caracterului mare. Unde acela se manifestă, acolo este viață, și unde lipsesc acolo este

³⁾ Lamindi Pritanii seu Ludovici Muratorii liber de devotione cap. 21 pag. 253.

⁴⁾ Colos. 3 11.

⁵⁾ Filemon. v. 16.

⁶⁾ fapt. apost. 4. 32—36.

⁷⁾ Siaguna Ist. bis. tom. I. §. 174 pag. 195.

dependință, slăbiciune și inopsia. Conducătorii nobili și energiosi nu numai șie-și își face cale în viață, ci trage după sine și pe alții. — Ori-ce acțiune a sa este privită de o însemnatate personală, ca o putere independentă și provacă în publică o încredere și pietate, o admirațiune și devotament.

Omenii mari ca conducători atrag la sine pe cei de asemenea în caracter, ca și magnetul pe fer. În ori-care exemplu a unei purtări energice zace o putere atrăgătoare. Eroul însuși putere și celui debil și-l constringe a-i urma.

Ast-feliu povestesc Napier despre lupta dela Vera, cumcă în momentul când centrul spaniol era spart și începuseră a-se retrage, un oficier june cu numele Havelock, galopéză cu o iușă înainte și provacă pe spanioli a-i urma. — Înpintenându-și calul trece peste front și se aruncă în mijlocul inamicilor. Ast-feliu se animară spanioli și se repeziră într'un moment după el, strigându: „El chico blanco“ (baiatul frumos) bătură pe francesi și-și siliră a-se retrage.

Totă asemenea este și în viața comună. Bărbații mari și buni atrag la sine pe ceilalți, însuflețesc și luminează pe cei în jurul lor. Ei servesc asemenea unor puncte centrale ale activității frumose.

Dacă se dă unui bărbat de un caracter energios și bun o pusețiune de încredere și auctoritate, toți subalternii se vor conforma caracterului aceluia și vor deveni consci în înmușirea puterilor lor. — Când Washington a primit comandă supremă, puterea armatei americane s'a sporit îndoit. — Mulți ani după aceea (1798) când Washington îmbetrânise și s'a retras dela viața publică, s'a părut ca verosimil cumcă Francia va dechiară resbelul statelor unite. Atunci președintele Adams scris: „Ne trebuie numele DTale, — permite-ne a-l folosi! În numele DTale zace mai multă putere, decât în o armată.“ Atâta era de mare venerațiunea, în care caracterul nobil și calitățile eminente a-le aceluia generalu mare stătea la compatrioții sei.

Atât în respectu istoric cât și moralu s'a adevărit, cumcă: cariera unui bărbat mare rămâne un monument durabil a energiei omenesci. — Omul mare și dispăre, însă principiile și faptele lui trăiesc în veș, ca un suvenir plăcut și binefăcătoriu omenimei. — Ast-feliu se eternizează spiritul vieții lui și se formază caracterele omenilor în viitoriu prin asimilarea ideilor și firmitatea voinței. Bărbații mari luminează orizontul moral și lumina spiritului lor se revărsă peste generațiunile tinere.

Este foarte natural că noi pe cei mari îi admirăm și onorăm, pentru că ei sântescu poporul, îl ridică la cultură înaltă, și generațiunile urmânde simt avantajele câștigate dela acei omeni. — Esemplele bărbaților mari sunt ereditățile comune a-le generațiunilor, și principiile și faptele mari sunt legatele cele mai gloriose a-le omenirei. — Ele légă prezentul cu trecutul și ajutoră viitorul în scopurile urmânde, pentru că ele poartă drapelul vertutii, conservă demnitatea caracterului omenesc și umplu inimele cu tradițiuni și instincte nobile și de folos pentru viața omenescă.

Caracterul nobil are calitatea nemuririi! Principiile unui cugetător mare află resunet în inimile omenilor seculi întregi, până când în fine a străbătut în viața dîlnică și s'a prefăcut în datină. Ele viează și se propagă cu însuflețire, și vocea lor este primită cu entuziasm, făcând bună impresiune

asupra spiritului omenesc. — Unu Moisa, Davidu, Solomonu, Plato, Socrate, Xenofon, Seneca, Cicero și Epictet vorbesc și astăzi cu spiritul lor, atragând atențiunea omenilor și înriurind asupra caracterelor. Unu bărbat ca Socrate e mai mult pentru o țară, decât un guvern. — Pentru Italia este Dante un suflet viu, pentru că spiritul lui și acum viează și însuflețesce cea țară. Elu a fost heroldul libertății italiene. Elu din amorea cătră patriă a desprețuit persecuțiunile, esiliul și chiar mórtea. Elu a fost cel mai mare poet național alu Italiei și tot odată cel mai iubit și mai cetit. După mórtea sa cele mai frumoșe din poesiele sale le recita toți Italienii, și sentimentele exprimate în acelea nobilizară viața lor, și înriuriră în fine asupra istoriei naționale. — Byron dise la anul 1821: În acestu momentu Italienii vorbesc Dante, scriu Dante, cugetă și visază Dante, într'o măsură, încât ar fi ridiculos a nu ne exprime mirarea noastră.“

Washington prin exemplul său de o viață nemaculată, prin caracterul său nobil și onest a lăsat patriei sale tesăure considerabile și poporului un model, după care să se formeze în toate timpurile viitoare. Atât la Washington cât și la alți bărbați mari, mărimea lor nu zace numai în minte sau talentu, nu în genialitate, ci în onestitate, loialitate și adevăr, în împlinirea detorințelor cu demnitate, cu un cuvânt în nobleța caracterului.

Ast-feliu de bărbați sunt adevărații voitori de bine ai țerei! Ei consolază și redau puterea, ei noblează țera, și prin exemplul caracterului lor o ridică la cultură înaltă. Numele și suvenirile bărbaților mari dau viață unei națiuni. O națiune poate se decada și se ajungă la sclăvia, — dară îndată ce poșede vigore și nisuesce spre libertate, se ridică din morminți eroii națiunei, le însușă curaj și le arată calea cătră țintă.

Este de însemnat că calitățile unei națiuni se judecă după caracterul ce există în corpul cel mare, în masa poporului. Precum individul așa națiunile își formază caracterul în viața constituțională, în care toate clasele participă mai mult sau mai puțin la exercitarea puterii politice. Caracterul poporului trebuie să depindă mai mult dela forțele morale a-le masei, și nu dela unii indiviți. Dacă acelea nu sunt marimose, în adevăr onorabile, virtuose și energioșe, vor fi desprețuite din partea altor națiuni, și nu vor avé nici o greutate în lume. — Spre a forma caracterul națiunilor, ele trebuiesc a fi conduse de zel și pietate, de disciplină și predominare, de abilitate și voiă cătră împlinirea detorințelor. — Acea națiune carea nu cunósce alte principii mai înalte decât petrecerea și luxul, este pe calea decădiței. — O ast-feliu de națiune, în locu de a-se închina idolilor, ar face mai bine să se reintórcă la zeii lui Homer, în cari cel puțin va observa icónele virtutilor omenesci.

Ce privesc institutiunile, fie ele cât de bune, puțin contribue la susținerea caracterului național pe o tréptă mai înaltă. Ideile singularilor omeni și spiritul lor sunt care determinază starea morală și consolidarea națiunei. Guvernele de comunu nu sunt mai bune de cât cei guvernați. Unde masele sunt sănătoșe în consciința, moralitatea și datinele lor, acolo națiunea se va guverna onorabilu. Unde însă masele sunt putrede, și adevărul este o minciună, acolo legea și dreptatea este un șovinism și guvernul o bandă de pungași.

Singura adevărată stavilă contra despotismului opiniei publice este civilisatoarea libertate individuală și puritatea caracterului personal. — Fără acestea nu poate exista în o națiune bărbăția și libertatea politică estinsă, nu poate rădica pe un popor acăruia indiviđi sunt decăduți moralmente. Moralitatea politică nu-și poate afla baza în immoralitatea individuală; și la un popor decăduț moralmente, libertatea servește spre stricarea și depravarea lui.

Este o mare fericire pentru o națiune când conșcie de sine, privește în trecut și vede mărirea sa, atunci redobândesce puterea și umbra glorioșilor națiunei vinu întru ajutoriu ei. Este de mare însemnătate, când o națiune posedă un trecut glorios, la care țintesce privirea. Prin suvenirile faptelor mari ale bărbaților din timpurile trecute, se susține și redică viața prezentului. — Viața unei națiuni ca și a omenilor este un tezaur mare de experiențe, care folosit spre progresul social produce înbunătățiri, — din contră distrugere. — Prin încercare și probe se redică și întăresc națiunile ca și omenii. — Amorea pentru libertate și patriă contribuie mult, dară mai mult probele și suferințele suportate cu demnitate.

Mărirea unui popor nu se judecă după estindere, nici după numărul populațiunei, ci după vigorositatea lui. Poporul israelitean era un popor mic, desvoltă însă o viață vigorosă, și a exercitat o înfriurică puternică asupra istoriei omenirii! — Grecia nu are estindere mare și populațiunea ei era mică, dară era mare în arte, literatură, filosofie și patriotism. — Un orator din timpurile noastre vorbea cu dispreț despre bătălia dela Marathon, din cauza că din partea Atenienilor au cădut numai 192. soldați până când în timpul de față în urma meliorațiunilor făcute în mecanism și a mijloecilor nouă distructive chemice, mai bine de 50000 omeni pot fi omorâți în câte-va ore. Bătălia dela Maratho și eroismul Atenienilor vor rămânea însă pururea în memoria omenilor, când bătăliile moderne se vor sterge ca nefolositoare omenirii. — Athena are două părți debile care erau fatale și adesea: că cetățenii ei nu cunoscău viața adevărată familiară, și că la ei erau mai mulți sclavi decât liberi. — Bărbații publici erau în morala lor lăncezi, dacă nu stricați, iar femeile lor demoralizate, — și prin aceea decădina ei era inevitabilă. — Asemenea și Romanii prin demoralizare și-au aflat decădina lor. Civii romanii nu se mândria mai mult cu virtuțile de caracter ale predecesorilor se mari, și imperiu a cădută, pentru că nu mai are viață vigorosă.

Când Ludovic al XIV a întrebat pe renumitul Colbert, că pentru ce elu ca monarch alu marei Francie nu poate să învingă Holanda cea mică? ministrul a răspuns: pentru că mărirea unei țeri nu depinde de estensiunea teritoriului ei, ci dela caracterul poporului, și că Holandesii sunt foarte diligenți, muncitori buni, energioși și vigoroși.

Din acestea se vede că numai națiunile care posedă condițiunile de viață și sunt vigoroase, se pot susține, și știu împune respect. Unde caracterul național nu se susține sus și tare, acolo nu poate exista viață durabilă, — pentru că lipsesc cerutele condițiuni de viață, reasumate în exercitarea virtuților. Dacă se ivesc timpuri demoralizătoare, când onorea, ordinea, virtutea, și fidelitatea se par lucruri de ale trecutului, și bărbații onesti, dacă mai există atari, — trebuie a se căuta unii pe alții

ca prin întunecă, — atunci nu mai este speranță, și singura mântuire ar mai fi formarea de nouă caractere, care cu energiă și dibăciă se atragă la sine și se reinviă virtuțile pierdute. *Paul Tempea.*

Carte pastorală a I. Pr. S. Archiepiscop și Metropolitu Moldovei și Sucevei D. D. Iosif.

(Continuare)

Dar când noi espunem acestea urmări și fapte nu ne preocupăm, cum amă disu mai sus, de indiviđii nimernici, cari fără conșciință, nu sunt capabili să-și deie sēmă de reul ce lucrăză a-lu face societăței nostre române creștine, ci tocmai de acestu mare rău, pre care ilu prevedeamu dela început, ne îngrijim cu durere; căci la spatele acestor servitori ai spiritului satanicesc, noi înțelegem și simțim o mână ascunsă în întunecă, vrăjmașă bisericii și naționalității nostre române, care-i conduce pe dinșii a turbura biserica și conșciințele binecredincioșilor români spre a provoca anarchia, și pentruca, când le-ari veni bine se potă se facă în biserică și resturnările dorite de dinșii în paguba și derăpănarea nemului românesc. Căci biserica cu mănăstirile ei le stă în calea lor destructore; pentruca biserica noastră română este centrul de unitate națională, biserica noastră română este paladiul naționalității nostre, este aceea cetate tare care ne-au conservat nouă limba, naționalitatea și istoria; este naia care precum arca lui Noe în diluviul universal, așa biserica a salvat existința nemului românesc în contra furiei valurilor noianului de ginți năvălitoare și cutropitoare din vécurile trecute. Și în adevăr ore nu mănăstirile cu monachii lor împreună cu cultura intelectuală și religioasă a conservat și bunurile materiale, imobile, depuse în păstrare de strămoșii nostri în cursu de mai multe vécuri? ore nu monachii conservând acelea bunuri materiale teritoriale le-au mai și adogat? iar pe terenul moral și științific ore nu monachii, până nu de mult în zilele nostre, erau aprăpe singurii cari se ocupa cu traducerea, scrierea și tipărirea cărților în limba românească? Gherontie și Grigorie din Mănăstirea Neamțu, acestu din urmă mai târziu alesu mitropolitu alu Ungrovlachiei; nemuritoriu Veniamin mitropolitu Moldovei și mulți alți monachi în timpul lui numai în mănăstirea Neamțu. Dar Dositeiu Mitropolitu Moldovei; dar Amfilochie Episcopu Hotinului; dar Damaschin și Antim și Filaretu Episcopii Rîmnicului, acești doi din urmă și Mitropolii ai Ungrovlachiei; dar Chesarie asemenea alu Rîmnicului și Iosif I-lu episcopu alu Argesului; precum și Chesarie alu Buzului! dar câți alți asemenea și mai nainte și mai în urmă, dintre cari cei mai mulți pentru modestia nici nu-și însemnă numele în fruntea cărților lor. Și astfel fiind, ore nu Mănăstirile erau citadelele naționale ale religiei, unde pe lângă cultura intelectuală și religioasă se adapostea săracii și nevoiași și în timp de nevoi în țară chiar și cei cu avere, cari toți adunați la un loc se priveau cu iubire și încredere unii într'alții ca fii ai aceiași biserici și ai aceiași patrie?

Acum însă, în locul barbarilor cutropitori din vécurile de mijloc, în locul ereticilor din vécurile cele dintâii ale creștinismului, în biserica lui Christos, se încercă a rădica capul unu altu soi de cutropitori și deeretici, cari cu atât sunt mai periculoși și mai vătămători, cu cât ei vinu deghisați ca lupul înbrăcatu în pelea oiei, așa și ei vinu înbrăcați în haina creștinismului, și cu creștinismul și biserica

în gură, promițându-le celor care vor să se asculte, multe bunătăți materiale; acestui nou vrăjmaș care se încercă astăzi a turbura biserica română, este Ateismul adevărat necredința în Dumnezeu, este Nihilismul năvălitoriu, care precum în alte țări, se încercă și la noi se distruge această cetate tare a românismului, biserica cu mănăstirile și monachismul ei prin propogarea de felurite idei rătăcite, reuțăcioase și răsturnătoare, sub numirea de reforme în biserică, tinzându prin acesta a încela pe cei mai slabi prin învrăjpire și ură pentru că astfel cu victime nevinovate se și mărescă cea anticristă și antinațională.

Dar despre acest felu de proroci mincinoși ni-a povestit încă dintru început, însuși mântuitorul prin cuvintele sale din sânta Evangeliă prin care ne învătă ca se ne pășim de ei, precum glăsuiesce Evangelistul Matei c. VII v. 15 20. pe care le-am citat la începutul acesteia.

Aceștia sunt acei profeti mincinoși despre cari vorbește mântuitorul nostru Isus Christos tot în Evangeliă dela Matei c. XXIV. Apost. Petru în a doua epistolă a sa c. 2 și I. Epist. cap. 2. Asemenea și Evangelistul Ioan în epistolă cea I cap. II. și IV. *)

Având noi dar atâtea mărturii din sânta scriptură, dela Dăeesci apostoli, cari ne probază învederată natura spiritului satanicesc ce turbură lumea, în biserica lui Ddeu, prin uneltele lui necurate dominate de el; sēmēnându ura și vrajba între frați pentru a ajunge la răsturnări, Ne încredințăm tot mai multă că nu duchul lui Ddeu, pentru binele bisericii și al societății creștine mișcă pe acești turburători și îi conduce în toate apucăturile și faptele lor, ci spiritul răutății care a dominat pre Iuda care a vândut pe Dascălul se, dela care au duse atâtea înalte, sante și Dăeesci învătăuri, și veșede atâtea mari și prēslăvite minuni; căci nu prin ură și vrajba și prin resturnările instituțiilor canonice se îndreptază în biserică chiar și abuzuri de s'ar găsi făcându-se de către unii servitori ai bisericii. Dar este cunoscut că răutatea, perversitatea și desfrânările întuneacă mintea și degradază pe om până la rândul giganiilor și fierelor selbatic. Sântul apostol Pavel descrie pe asemenea omeni stricați și degenerați, în epistolă a II către Timotei c. III. **).

Iată deci cum sânta scriptură cuvântul lui Ddeu cuvântul adevărului și a totă înțelepciunea ne arată și ne descrie prin gura sântilor apostoli și chiar a însuși mântuitorului nostru Isus Christos, cine, și ce felu sunt prorocii cei mincinoși, pre cari însuși Mântuitorul nostru Isus Christos precum și sântii apostoli îi numesc anticristi, și ne învătă să ne pășim de ei, pentru că aceștia luptă cu înverșunare în contra adevăratei înțelepciuni, în contra învătăurii lui Isus Christos, a moralei santei Evangeli, a sântilor Apostoli, a sântelor canone și a învătăurii ce sănătosa a sântilor părinți ai bisericii. Și dacă am urma cu citățiunile în această privință s'ar pute forma o carte întregă, dar credem că pentru acum este de ajuns. Pre acestia apostolul Pavel în epistolă I către Corintenți c. V scrie că „trebuie a-i tăia dela corpul bisericii și a-i da satanei spre chinuirea trupului pentru că sufletul lor să se mântuiască în ziua Domnului nostru Isus Christos.“

Aceștia sunt ereticii cari turbură astăzi biserica lui Ddeu, turburând consciințele binecredincioșilor prin propogarea ideilor lor rătăcite, precum

*) Citațiunile din s. scriptură le-am omis pentru scurtime. Red.

**) Pentru scurtime am omis și aci textul s. scripturii. Red.

sunt și faptele lor desfrânate, întrebuintându libertatea cuvântului și a preseii de acoperemētū rēutatei lor, precum dăce apostolul. Aceștia sunt cari dela adevărul au rătăcit și învătăura cea sănătosa nu vor se o primescă, ci după poftetele sale voescă a-și alege lor și învătăuri cari se le măgulescă au dūl vorbindule după placul lor, precum ne spune sântul apostol Pavel. Aceștia sunt acelea isvōre fără de apă, precum îi asemēnă apostolul Petru, nori cari se pōrtă de vifori, căroră negura întunereculu în veci se păzesce. Și dacă marele apostol Pavel „Dascălul nēmurilor“ precum îl numesc biserica, ne învătă prin epistolă către Tesaloniceni, citată mai sus că noi credincioșii trebuie se ținem și tradițiunile cari ni-am învătă, ori prin cuvântul, ori prin epistolele sale, apoi cum ne-am pune noi astăzi se resturnăm acelea învătăuri și acelea tradițiuni, pe care biserica le-a moștenit dela început și le-au conservat până astăzi cu sfințenie și ne atinse? Cum ne-am apuca se resturnăm mai mult decât tradițiuni, dar chiar aședămintele sântilor apostoli, și ale sântilor părinți ai bisericii creștine, cuprinse în santele canone, atât cele apostolesci și ale sinodelor ecumenice, cât și în scrierile acelor sânti părinți de după vremi, întemeiate pe aceleași sante canone și pe cărțile santei scripturii, și cari scrieri au servit în toate vécurile până astăzi și vor servi totdeauna de învătăura cea sănătosa în biserica lui Christos? Nu! fraților și fiilor nostri sufletesci, se nu fiă această nici odată în biserica noastră română, creștină ortodoxă. Departe de noi, rătăciții și turburătorii; se întorcem au dūl nostru dela bērfiturile lor și se fim cu luare aminte, cum ne arată însuși Mântuitorul, ca se nu ne încelăm de cuvintele lor cele măgulitoare dar pline de otravă omoritoare.

Ei predică reforme în biserică și reclamă îmbunătățiri pretinse pentru clerul mirēn. Dar care român este saū pōte se fie, în contra reformelor celor bune și înțelepte pe basa canonelor sante? sau în contra îmbunătățirilor în ce privesce clerul în genere precum se facă îmbunătățiri și în privința tuturor claselor alalte ale societății? Au nu guvernul țerei împreună cu corpurile legiuitoare se ocupă de toate acestea? Au nu în privința clerului mirēn s'a propus în senat din partea prelaților bisericii un proiect de lege pentru îmbunătățirea poziției materiale a clerului care s'a și votat de senat în sesiunea trecută a anului curenț 1882, în unanimitate cu concursul Guvernului și cu totă bunăvoință a tuturor? Au nu sântul sinod al bisericii noastre a propus corpurilor legiuitoare, încă mai dinainte, un proiect de lege pentru organizația învățământului religios clerical în seminarii, a căruia votare se așteptă și se speră că va fi așa precum interesele bine înțelese a le bisericii și a le clerului nostru o reclamă! Au nu tot sântul sinod a cerut guvernului și mai din nainte și acum în urmă ca să se înființeze o facultate de Teologie, care este atât de mult necesarie pentru clerul nostru și despre care avem sigură încredințare că chiar în sesiunea actuală a Camerilor Legiuitoare se va înființa printr-o lege specială? Aceștia sunt necesitățile imperioase a-le bisericii și clerului nostru, îmbunătățiri morale de cultură intelectuală precum și cele materiale posibile, iar nu reforme răsturnătoare a însuși instituțiilor bisericii, după cum aiurază acei turburători plătiți de străini.

(Va urma)

La Nr. de față alăturăm un supplement de $\frac{1}{2}$ colă.

Suplementul la „BISERICA și ȘCOLA.” Nr. 16.
Anul VII. — 1883.

L I T E R A T U R Ă

„Poesii Populare“ (*Scene din viața socială*) de A. G. Mavrus. București. Tipografia I. G. Costescu. 1883. Prețul unui exemplar 1 leu.

Sub acest titlu avem dinainte o colecțiune nouă de poesii naționale, cu o frumoasă prefață a Dnui I. G. Valentinean, în care cetim următoarea apreciere nimerită asupra poesilor Dnui Anton Mavrus:

„În mijlocul corupțiunii și a decadinței noastre morale și naționale, numeroase talente s'au ivit pe orizontele României, biciuind viciul și corupțiunea și cântând virtutea și patriotismul, gloriile trecutului, decepțiile prezentului și speranțele viitorului, unii aparținând școlii înalte și culte care vorbesc rațiunii, iar cealaltă școlii prosaice și populare, care vorbesc inimii și spiritului. Între acestia din urmă putem clasifica modestele poesii ale Dnui Anton Mavrus, unul dintre veteranii luptători dela 1848, și ale cărui producțiuni simple dar mușcătore se publică prin opera de față. Ca formă, aceste poesii nu sunt din școlă cultă și înaltă, dar ca fond, ele conțin idei frumoase, sentimente patriotice și morale, și vorbesc inimii, vorbesc poporului, susținând limba, datinile și moravurile străbune. Simple și modeste, ca și cel ce le-a produs, ele esprim limbajul, ideile și sentimentele poporului român.“

Noua bibliotecă română. Nici o revistă română nu cuprinde în un număr atât material ca și „Biblioteca Română,” care nu se mărginește numai la producțiunile originale — rezervând acestora totdeauna primul plan — ci și la reproducerea celor mai alese și mai plăcute scrieri din literatură clasică a întregii lumi. Biblioteca română s'a profitat și se profită de toate mijloacele cuviincioase, pentru a promova plăcerea de citire a unor scrieri bune, formând ast-feliu gustul estetic în general și contribuind direct și indirect la îmbogățirea literaturii române. Mulțumind pentru modestul dar căldurosul sprijin de care ne-am bucurat până acum, rugăm pe fie-care Român cu simț pentru înaintarea limbei și culturei, ca să ne vină în ajutoriu, atât prin abonamente, cât și prin conlucrare neobosită, căci numai astfel vom putea învinge apatia neexplicabilă pe care trebuie să o constatăm la majoritatea poporului român față de literatura națională. Alu doilea an al revistei noastre *Noua bibliotecă română* se va începe la 1 Mai st. v. 1883. Suntem preveduți cu material, dar numărul abonaților de până acum nu este suficient, și decă nu se va spori cumva, vom fi siliți a renunța la onóra de a ne mai numera între pionirii culturei românesce, curmând pentru totdeauna aparatiunea fôiei, ceia ce n'ar fi nici decum spre lauda noastră în general și spre aceia a Brașovului în special, care trece de un centru de Romanism, care se bucură de un gimnasia mare cu profesori erudiți. Ce ar dice străinii, și cum le-ar veni chiar Românilor care vor visita la toamnă Brașovul cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, când în loc de a ridica un monument bardului

Mureșan, vor trebui să constate apunerea unicului jurnal belitricu, care a apărut vr'o dată în Brașov.

„Mărul“ de I. Cav. de Pușcariu, este titlul unei frumoșe poeme alegorice, publicată mai întâiu în diarul „Familia“ și acum în broșură, aranjată cu mult gust. Plăcerea cu care poema acesta a fost cetită în colónele „Familiei“ face de prisos orice recomandatiune din partea noastră. Ceea ce remâne de dorit este, ca frumoșele cuvinte ale poetului se prindă rădăcinii tari în inima fie cărui român:

„Puneți dar puneți mulți pomi prin grădine
și 'nainte casei mărul de decoru.
Stare și avere, zile dulci serine
Vază și onóre, patriă, amoru
Tote le 'mpreună
Planta c'estă bună —
Mărul în poiană-i datina străbună

D i v e r s e .

* **Christos a înviat!** Acastă salutare de bucurie trimitem tuturor cetitorilor acestui jurnal, și ca cel mai frumos ou roșu le punem înainte *pastorală* înaltă Preasântitului *Silvestru* Archiepiscopul și *Metropolitul* Bucovinei și Dalmației!

* **Academia română** a ținut în 11 lune curente ședința de închidere a sesiunii. După cetirea raportului despre lucrările din sesiunea acesta, s'a procedat la distribuirea premiilor. După cum ne spune „*Națiunea*“ s'a dat numai un singur premiu și anume premialu Năsturelu [5000 lei]. Cartea premiată a fost: „*Cursul de fortificațiune pasageră*“ a dnu căpitanu *Crămiceanu*.

* **Propaganda catolică.** Papa urmărește cu multă stăruință proselitismul popórelor ortodoxe din Orient, și pare a fi așa de convins, că stăruințele vor avea deplin succes, în cât Monitorul de Roma s'a și grăbit a declara, că papismul va fi moștenitorul Patriarchiei ecumenice. Sigur este că Papa, după ce a luat măsuri de a înființa o mitropolă și două episcopii noi în România, mai înființază, după cum se anunță din Roma, trei vicariate catolice în Bulgaria, din care unul cu reședința în Constantinopol. Conducătorii diferitelor biserici ortodoxe ar trebui să urmărescă de aproape aceste mișcări ale proselitismului catolic, și să ia cuvenitele măsuri. (Ortodoxul)

* **Biserica ortodoxă în Iaponia.** Misia bisericeii Ortodoxe în Iaponia, întreținută de societatea misionară din Rusia nu s'a început de cât în anul 1870, când s'a dus acolo și Ieromonachul Anatolie Tichae, român din Basarabia rusă, din tégșorul Bălți. Capul misiei în Iaponia este Episcopul Nicolai, care până în 1870 era ca preot la agenția rusă din acel loc. Alu doilea, și prin urmare unul dintre propagatorii principali ai ortodoxiei în Iaponia este Archimandritul Anatolie. Numărul creștinilor Ortodoxi dintre Iaponezi în anul 1881, era de 6090, iar în Noembre anul 1882 de 7200, Bisericii orthodoxe și simple case de rugăciune sunt 90. Preoți orthodoxi dintre Iaponezi sunt, 9 și anume: Pavel Savabe, Petru Sasagava, Pavel Națuma, Tit Komatu, Petru Kanó, Pavel Sató, Mathei Kangeta, Iacov Takaia, Timothei Hariu. Misia orthodoxă are încă și 93 Chatichisatori dintre iaponesii convertiți, care lucrează cu mare energie și devotament. Toți creștinii ortodoxi forméză 131 comune bisericesci prin diferite

locuri ale Japoniei. Punctul principal al misiiei este în *Tikio* — capitala Japoniei, iar Arch. Anatolie este stabilită în marele oraș Osaka ce se află la sudul Japoniei. Fie ca acești apostoli ai ortodoxiei să nu slăbescă până ce nu vor creștina cel puțin cea mai mare parte a populației iaponeze. (*Bis. Or. Rom.*)

* **Mulțămîta publică.** Împlinindu-se chiar astăzi — Lună, — în săptămâna patimilor Mântuitorului nostru Isus Christos — „doi ani” de zile, de când preaîubitul și neuitatul meu fiu, fost odinioară profesor de pedagogie la institutul teologic-pedagogic gr. or. român din *Arad*, Dr. *Lazar* Petrovicu, — atâcat în sănătatea sa, venisă ca sub îngrijirea părintească să-și afle alinare și vindecare mai curînd și mai sigură, — o și această pentru mine și doioasa mea soție, buna mamă crescătoare, de cea mai dureroasă și tristă aducere a minții, deorace cruda și nemilosoasă moarte, pe lângă cele mai încordate silințe de scăpare, după un morbu cumplit și grele suferințe de șapte săptămâni, ni-l răpi din brație, ne despoia de speranța, bucuria și mângăierea la care priveam cu mândria, drept recompensă a ustănelor și sacrificiilor noastre.

Precând eu cu ai mei remași în adîncă jale, vorbiam și aminteam cu ochi inundați în lacrimi, și cu inima zdrobită de durere, — despre cele întemplate ca în ziua de astăzi, iată deja doi ani: în aceleași momente nespuse de grele, imi veni la mîna Nr. 15. de ieri, *Duminea Florielor*, 10/22 Aprilă a. c. al prețuitului diariu „*Biserica și Școla*,” care cetindulă, aflai publicat „*Ratiociniul public*” de stimabilul domn profesor dela același institut, *Teodor* Ceonța, bun și sincer amic al colegului său defunct, susnumitului nostru fiu mutat la cele vecinice.

Din această publicație — alinați în cumplita durere a inimei — ne-am convins: că pierderea mult regretatului nostru fiu „*Lazar*,” o simțim nu numai noi părinții și frații, ci o simțesc și deplâng ca și noi de o potrivă colegii, amicii și fostii elevi ai dînsului, ale căror iubire și simpatia el și-o sciu câștiga în scurtul restimp al activității sale profesionale de abia trei ani de zile.

Conduși de această iubire, remasă întipărită în inimile lor, dînsii și-o manifestă în modul cel mai nobil și demn de recunoștință, față și de memoria aceluia, care i-a prețuit și iubit, nu mai puțin ca pre noi părinții și frații sei, dar care, — dovadă că a fost și el prețuit și iubit de dînsii este: sublima întreprindere a lor de „*contribuiri benevole*” spre scopul eternisării memoriei lui ale cărei rezultate publicate deja, — între impregiurările actuali ale noastre material forte precarii, — sunt într'adevăr sacrificii nobile, pentru cari eu ca părinte al decedatului imi țin de sîntă detorință: atît în numele meu, cât și al familiei mele jalnice, a esprime pe această cale „*profunda mulțămîta*” a noastră, atît inițiatorilor cât și contribuitorilor binevoitori.

Binevoiescă toți a o primi pe lângă asigurarea deosebitei noastre stime cu carea le datorim, și pe care o vom păstră întocmai atît de prețioasă nouă, precît de scump ne-a fost și neuitat va fi mult iubitul fiu al nostru, fostul confrate, coleg și învățător al Domniilor lor!

Sibiu, Lună în săptămâna patimilor, 11/23. Aprilă 1883.

Petru Petrovicu,
secretariu metropolitaș supl.

* **Concert.** Corul vocal al plugarilor din comuna *Beregseu* [cotton Timișorii], va aranja la 23. Aprilă a. c. concertul cu următoarea programă: La 3 ore după amiază: 1. „*Deșteptăte Române*,” cîntec, executat de corul vocal, sub dirigența conducătorului *Em. Andreescu*. 2. „*Românul*,” poezie de *P. Dulfu*, declamată de plugariul *Chira Nedelcu*. 3. „*Stăruia României*,” cîntec, executat de corul vocal etc. 4. „*Stefan la moarte*,” poezie de *Bolintineanu*, declamată de plug. *S. Laeșu*. 5. „*Elisabeta Dîmna*,” cîntec executat de corul vocal. 6. „*Moșu Martin*,” poezie de *I. Grozescu*, declamată de plug. *V. Crișmaru*. 7. „*Junimea parisiiană*,” cîntec, executat de corul vocal. 8. „*Adio la Bucovina*,” poezie de *G. Sion*, declamată de plug. *II. Voina*. 9. „*Cîntec sîrbătorescu*,” cîntec, executat de corul vocal. 10. „*Cătră poporul Român*,” poezie de *P. Dulfu*, declamată de plug. *I. Ciulanu*. 11. „*Latina gîntă*,” cîntec, executat de corul vocal. Urmîzător dîntul. Sîra la 7 ore se va joca actul teatral „*Nunta țîrînescă*.” După aceea se va continua dîntul, prețutul de intrare pentru persoană 1 fl., iar pentru familie 2 fl. Venitul este menit pe sama fondului coral. Ofertele benevole le primesce subscrisul președinte aranjatoriu, pe lângă socotela publică. *Beregseu*, în 5. Aprilă 1883. *Ioan* Balta m. p., președ. comit. aranj. *Em. Andreescu*, not. comit. aranj.

* **Jurnale romînesci.** [Continuare din „*Bis. și Școla*” Nr. 10 și 12]. III. Jurnale politice:

22. *Gazeta Transilvaniei*. (Anul 46). Eșe *Mercurea*, *Vinerea* și *Duminea*, în *Brașov*. Redactor responsabil *Dr. Aurel Mureșanu*. Prețutul abonamentului pe un an 10 fl.; pentru țîri esterne 28 franci.

23. *Telegraful Român* [Anul 31]. Apare *Marția*, *Joia* și *Sîmbăta*, în *Sibiu*. Redactorii răspunzătorii *Nicolae Cristea*. Prețutul abonamentului pe un an 8 fl. pentru străinătate 12 fl.

24. *Observatorul*, diaru politic, național-economic și literar (Anul VI). Eșe de două ori pe săptămîna: *Mercurea* și *Sîmbăta*, în *Sibiu*. Editor și redactor responsabil *Georgiu Barițu*. Prețutul pe un an 8 fl.; în străinătate 10 fl.

25. *Luminătorul*. (Anul IV). Organ pentru politică, literatură etc. Apare *Mercurea* și *Sîmbăta*, în *Timișora*. Editor și redactor *Paul* Rotariu. Prețutul abonamentului pe un an 8 fl. în străinătate 10 fl. v. a.

26. *Romanul* (Anul al 27). Apare în toate zilele, în *București*. Prețutul abonamentului în *România* pe un an 48 lei; pentru alte țîri 15 lei pe trei luni (7 fl. v. a.).

27. *Timpu* (Anul al VIII). Apare în toate zilele, în *București*. Prețutul abonamentului în *România* 40 lei pe un an; în străinătate 60 lei.

28. *Națiunea* (Anul II). Apare în toate zilele, în *București*. Prețutul abonamentului în *România* 32 lei pe un an, în străinătate 48 lei.

29. *Curierul Financiar*. (Anul al 10). Jurnal pentru economie, politică, finance, industrie, comerț, lucruri publice. Singurul Monitor de trageri la sorți, în *România*. Apare în două limbi, română și franceză, în toate zilele de lucru, în *București*. Director *M. Minovic*. Redacțiunea *Curierului Financiar* se compune din șese secțiuni și anume: 1. Secțiunea economică-financiară, comerț, bancă, bursă. 2. Secțiunea lucrărilor publice, arte și industrie. 3. Secțiunea agricolă, vinicolă și silvică. 4. Secțiunea juridică. 5. Secțiunea politică. 6. Secțiunea tragerilor la sorți. Pus pe un astfel de picior de organizare *Curierul Finan-*

ciară este un organ redactat în condițiile în cari se redactază solidele și marile organe financiare europene, utilă țerei și instituțiilor sale, utilă și străinătății în relații economice cu România, și mai mult, este o probă mărețată și evidentă, că România și pe calea publicității financiare și comerciale, scie se face de sine și prin sine.

Prețul abonamentului pentru România pe un an 40 franci, pentru străinătate 60 franci.

30. *Reforma* (Anul al 24). Ziar politic, comercial, agricol și literar. Apare în Bucuresci. Prețul abonamentului pe un an 20 lei.

31. *Cetățanul* (Anul I). Apare Marția și Vinea, în Pitești. Prețul abonamentului pe un an 12 lei.

CONCURSE.

Conform ordinațiunii venerabilului Consistoriu eparchial Aradan de dto 28. Februarie Nr. 597 a. c. și de dto 3. Martie 624. 1883. pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești la școala nouă din comuna *Otlaca*, ppiatul Chisineului, prin acesta se escrie concursul cu termen de alegere pe ziua de 15. Mai a. c. st. v.

Emolumentele înpreunate cu acesta stațiune sunt: a) 400 fl. v. a. salariu în bani gata b) 11 jugere pământ arătoriu comasat, de o calitate eminentă. c) 7 orgii de lemne, din care se va încălzi și școala, d) 10 fl. v. a. pentru scripturistică, e) 10 fl. v. a. spese pentru conferințe, f) 20 fl. v. a. pentru încălzirea și curățirea școlii, g) cuartir liber cu trei chilii și alte comodități, cu curte și grădină estinsă.

Recurenții sunt avisați recursele lor ajustate conform prescrișelor statut. org. și adresate Comitetului parochial până la 13. Mai a. c. a-le trimite Prea On. Domn Petru Chirilescu protopresbiter și inspector școlar în Chitighazi (Kétegyháza).

Recurenții cu pregătiri mai înalte vor fi preferiți.

Otlaca, la 3. April 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Petru Chirilescu**, m. p. Insp. scol.

Concurs pentru ocuparea definitivă a postului învăț. la școala confesională gr. or. rom. din comuna *Vucova*, ppratul Jebelului, comitatul Timișului, cu termen până 1 Mai 1883.

Emolumentele sunt: Salariu învățătorești 63 fl. 63 cr. pentru lumină clisă și sare 49 fl. 62 cr. patru stângeni de lemne, pentru conferință 8 fl. pentru scripturistică 4 fl. Pământ 3 jugere și 913⁰ clasa a II-a. Bucate 20 meți grâu și 20 meți cucuruz, dela înmormântări câte 20 cr. și în fine cortel liber cu aprupe 1/2 juger de grădină pentru legumi.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și trimite recursele lor instruite conform statut. org. până la indicatul termen pre On. D. Protop. Alesandru Ioanovici în Jebel, fiind totodată poftiți a-se presenta înainte de alegere în comună în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cânt și tipic.

Vucova, în 3. April 1883.

Pentru comitetul parochial:

Ioan Dumitrescu, m. p.

prot și președ. com. par.

In conțelegere cu prea On. Domn protopop tractual.

Pentru deplinirea stațiunii de paroch clasa III în *Monastoru*, tractul Hasiașului, se deschide concursul cu termen de alegere pe ziua de 12/24. Iunie 1883.

Emolumentele sunt: una sesiune de pământ, plat parochial, biru dela circa 50 de case, câte 2 speni, iară dela circa 20 de case, numai câte 1 spene de cucuruz în bômbe, și stola îndătinată.

Recursele ajustate conform prescrișelor statutului organic, și adresate Comitetului parochial, să se tramită părintelui protopop tractual Georgiu Creciunescu în Belincz, până inclusive în 10/22. Iunie a. c.; având recurenții în vr'o duminecă ori sârbătoare, a-se presenta în biserica locală, spre a-și arăta desteritatea în cântări ori cuvântări bisericesti.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Georgiu Creciunescu**, m. p. pp.

Pentru deplinirea postului de învățătoriu, din comuna *Leucușesci*, protopopiatul Hasiașului, prin acesta se escrie concursul, cu termen de alegere pe ziua de 1/13. Mai a. c.

Emolumente: 139 fl. 20 cr. în bani gata; 20 meți de cucuruz; 12 meți de grâu, 10 orgii de lemne, din cari să încăldeșce și școala; la înmormântări pentru cei mari 40 pentru cei mici 20 cr. pentru conțințele învățătorești 10 fl. cortel liber și grădină de legumi.

Recursele ajustate conform prescrișelor statutului organic, și §-lui 6 art. XVIII. 1879 și adresate Comitetului parochial să se trimită părintelui protopop Georgiu Creciunescu în Belincz, p. u. Kiszetó, până inclusive la 29. April 1883, având recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare a-se presenta în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu mine: **Georgiu Creciunescu**, protopop și inspect. școl.

În urmarea decisului Ven. Consistoriu din Caransebeș dto 18. Martie a. c. Nr. 92. B. se escrie concurs pentru deplinirea vacantei parochii de clasa III-a din comuna *Căpet*, pprteratul Jebelului până în 15. Mai a. c. st. v.

Emolumentele sunt: 1 1/2 sesiune de pământ arătoriu și stola usuată dela 107 case cu 508 de suflete.

Doritorii de a ocupa parochia acesta au a-și trâmte recursele sale instruite conform Regulamentului și stat. organic bis. părintelui pprter Alesandru Ioanovici în Jebel până la indicatul termen.

Dela recurenți se recere a se presenta în vre-o duminecă sau sârbătoare în s. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cânt și cele pastorale.

Căpet, în 3. April 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu protopopul tractual.

Conform decisului V. Consistoriu Oradan dto 21. Fauru a. c. Nr. 50 B să escrie concurs pentru vacanta parochie de clasa III-a din *Josani*, și filia *Magesci*, protopresbiteratul Pesteșului Cottul Bihor, cu termen de alegere pe 8 zile a lunei lui Mai.

Emolumentele sunt: 1) Josani dela 50 numere câte una vică cucuruz sfârmat, totă casa 1 fl. v.

a. două jugere pământu arătoriu, doi stângenii de lemne, stolele usuate, și cuartir liberu cu două chilii, cuină, camară, stalău de vite, și cotețu de porci.

2) filia Butană dela 28 case câte una vică de biru, 8 jugere de pământu, totă casa una ziua de lucru fără mâncare, sau 40 cr. de și și stolele usuate.

3) filia Magesei dela 32 case câte una vică de biru, dela totă casa 40 cr. afară de acesta totă casa una ziua de lucru fără mâncare socotitu ziua cu 40 cr. și stolele usuate.

Aspiranții la acesta parochie sunt așii trimite petițiunile, conform regulamentului pentru parochii adresate comitetului parochialu la subscrisulă în F. Lugos, posta ultimă Eled.

Datu în Butană Magesei la 20. Martiu 1883.

Comitetul parochialu.

In conțelegere cu mine: **Teodoru Filipu**, adm. ppscă.

Conform ordinațiunei V. Consistoriu Oradanu dto 21. Fauru a. c. Nr. 49 B. să escrie concursu pentru vacanta parochie de clasa III-a din *Cetea*, protopresbiteratul Pesteșulu, Cottulu Bihor, cu terminu de alegere pe 15 zile a lunei lui Maiu st. v.

Emolumintele: dela 96 case câte una vică curudu sfarmatu, folosirea aloru 10 jugere pământu, competența de fanu 36 fl. v. a. usu-fructulu aloru 30 jugere padure și pašunare computatu în 30 fl. dela totă casa una ziua de lucru cu palmele sau 40 cr. din cassa comunală 111 fl. v. a. solviți în două rate, stolele usuate, — afară de acestea casă parochială cu două chilii, cuină și camară separată, grajdă de vite (stalău) șură și cotețu, grădină de legumi, și unu intravilanu cu pomatu de 1200 stângenii.

Doritorii de a ocupa acesta parochie sunt pfiți așii trimite suplicele lor adresate Comitetulu parochialu la subscrisulă în F. Lugos p. u. Eled.

Datu în Cetea la 25. Martiu 1883.

Comitetul parochialu.

In conțelegere cu mine: **Teodoru Filipu**, adm. ppscă.

Conform ordinațiunei Venerabilulu Consistoriu diecesanu alu Caransebeșulu dto 18. Noemvre 1882. Nro. 728. S. se escrie concursu pentru ocuparea postulu de învățatoriu la școla confesiunală gr. or. română din opidulu *Bogșa română*, protopresbiteratul Oraviței montane.

Emolumintele împreunate cu acestu postu sunt: 1) Salariu în bani gata 450 fl. v. a. 2) Spesele pentru conferințele învățatoresci 12 fl. v. a. 3) Pentru scripturistica 12 fl. v. a. 4) Pentru lemnele de încălțitu școla 28 fl. v. a. 5) Paușalu pentru curățirea școlei 40 fl. v. a. 6) O grădină intravilană și alta estravilană, ambele de unu jugeru, 2 jugere pământu arătoriu și cuartir liberu.

Doritorii, cari voescu a ocupa acestu postu de învățatoriu, au așii trimite suplicele de concursu P. O. D. protopresbiteru *Andreiu Ghidiu* în Oravița montană. Acele suplice se fie adresate comitetulu parochialu și instruate cu următoarele documente: a) că sunt români de religiunea greco-orientală; b) că au făcutu cursulu școlar cu succesu eminentu; c) că cunoscă bine limba română, germană și magiară; d) Atestatu de calificatie ca învățatoriu; e) Atestate despre portarea morală și conduita preste tot. Se mai cere dela concurenți ca ei se cunoscă arta muziceii

vocale și notele, pentru a pute instrua corulu vocalu din *Bogșa română* în cântarea liturgiei.

Terminulu de concursu este inclusive 24. Aprilu, când apoi duminică în 1. Maiu a. c. v. va fi alegerea. *Bogșa română*, în 30. Martiu 1883.

Comitetul parochialu.

In conțelegere cu protopresbiterulu tractualu.

I. Concursu pentru ocuparea definitivă a postulu învățatorescu la școla confesională gr. or. *Valeadeni*, protopresbiteratul Caransebeșulu, cu terminu de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: a) Cu inceperea a. 1884 300 fl. v. a. în bani gata, pe a. c. însă numai 250 fl. b) 5 fl. pentru scripturistica, c) 8 orgii de lemne de focu, din care să încălțesce și școla, d) 2 jugere de pământu estravilanu și e) cortelu liberu cu grădină de legumi.

II. Se escrie concursu conform dispozițiunii ven. Consistoriu diecesanu dto 28/12 1882 Nr. 845 Sc. pentru unu adjunctu învățatorescu la școla conf. gr. or. rom. din *Tincova*, prot. Caransebeșulu, cu terminu până la aflarea unu individū calificatū — cu următoarele emolaminte:

a) în bani gata 300 fl. v. a. din cari 200 fl. pentru adjunctu, era una sută pentru învățatoriu Ioan Toma, deocamdată până la pensiunarea sa; b) 6 fl. ca paușalu de scrisu, c) 10 fl. pentru participarea la conferința, d) 6 orgii de lemne, din cari se încălțesce și școla, e) cuartir liberu cu grădină de legumi de $\frac{3}{4}$ jugeru și f) 2 jugere pământu arătoriu, cu acea observare că cele înșirate sub punct. b. c. d. e. și f. se bucură absolutu numai adjunctulu.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au așii substerne prin subscrisulă comitetulu par. recursele lor instruate cu toate documentele prescise în Statutul org. și în regulamentulu cogr. din 1878, avend totodată a-se înfățișo în vre-o Duminică seū sərbătore în s. biserică spre a-și areta destoritarea în tipicū și cântările bisericesci.

Valeaboulu în 27. Martie v. 1883.

Comitetul parochialu.

In conțelegere cu: **Ferdinand Musta**, preotū și inspectoru școlarū subst.

Concursu de licitațiune minuendă.

Comitetul parochialu gr. or. din comuna *Fibișu*, comitatulu Timișorii protopresbiteratul Lipovii, conform planulu și preliminarulu de spese aprobatu de ven. Consistoriu din Arad Nr. 747. escrie concursu de licitațiune minuendă pentru îngrăditura înprejur a bisericeii în lungime de 60 stângenii, cu prețulu dela 395 în josu numai lucrulu de mână și coloritul, ér materialulu ilu va da comuna bisericescă.

Licitațiunea se va ținea în școla gr. or. din *Fibișu* la 24. Aprilu 1883 st. v. după amedădi la 2 ore, cu unu vadiu de 100 fl. care dinpreună cu remunerațiunea din a treia parte se va restitui după colaudare. — Contractulu încheiatu se va substerne ven. Consistoriu spre aprobare, planulu se pôte vedea la oficiulu parochialu.

Fibișu 1. Aprilu 1883.

Eutimiu Vuia, m. p.
not. comitetulu.

Demetriu Miuță, m. p.
președ. comitetulu.